

Gäller fr.o.m.
2018-01-01

Diarienummer
KS-2016/47.173

Beslutad av
Fullmäktige

Dokumentansvarig
Säkerhetschef

Typ av styrdokument
Riktlinjer

Riktlinjer gällande klotterrelaterad skadegörelse 2018-2022

Inledning

Huddinge kommun ska vara en trygg, välskött och trivsamt kommun för alla som bor, verkar och vistas här. Det offentliga rummet ska inbjuda till samvaro mellan människor.

Ingen form av klotterrelaterad skadegörelse ska accepteras. Detta gäller för alla typer av objekt, fastigheter och egendom, som ägs av Huddinge kommun såsom mark, anläggningar, vattentorn, bryggor, fordon m.fl. eller fastigheter och lokaler där kommunen bedriver verksamhet. Arbetet mot klotter ska införas i ägardirektiv för samtliga helägda bolag.

Mål

Kommunen har nolltolerans mot alla former av klotterrelaterad skadegörelse. Riktlinjernas huvudinriktning är att skapa en strategisk och operativ administration för hantering av klotterrelaterad skadegörelse som ska vila på forskning, beprövad erfarenhet och evidensbaserade metoder. Med hjälp av dessa riktlinjer ska klottersaneringskostnaderna för åren 2018 och 2019 minska med minst 50 % till 2020 och 2021.

Riktlinjerna innehåller två huvudmål. Det ska finnas en snabb, tydlig och evidensbaserad klotterhantering och saneringsprocess. Vidare ska kommunen arbeta förebyggande mot klotterrelaterad skadegörelse med hjälp av situationell prevention, sociala insatser, internutbildning och samverkan över fastighetsgränserna tillsammans med polis, väktare samt andra berörda aktörer.

Definitioner och begrepp

Klotter är en ritning, bild eller ristning som olovligen placerats på en plats eller ett föremål.¹ Klotterrelaterad skadegörelse innebär att foga budskap, mönster eller bilder på väggar och vägar, fordon, bänkar, skyltar, lampor, böcker med mera utan tillstånd. Klotterrelaterad skadegörelse leder till omfattande saneringskostnader, en minskad trygghetskänsla och betraktas av kommunen som ett trygghets- och säkerhetsproblem.

1. Förebyggande arbete mot klotterrelaterad skadegörelse

Förebyggande insatser i den fysiska offentliga miljön

1.1. Situationellt brottsförebyggande arbete² ska användas i förebyggande syfte för att förhindra eller försvåra klotterrelaterad skadegörelse genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där skada inträffat. Situationella preventionsåtgärder ska öka ansträngningen och riskerna samt minska belöningen i samband med försök till brott. Situationella preventionsåtgärder omfattar exempelvis spaljeer, klotterskydd, fasadbeklädnad, ytbehandling, växtlighet, belysning samt och bevakning.

¹ (Ds 2001:43).

² Situationellt brottsförebyggande arbete syftar till att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås. Sådana åtgärder ökar ansträngningen, riskerna samt minska belöningen i samband med försök till brott.

- 1.2. På ytor utsatta för klotterrelaterad skadegörelse ska situationella preventionsåtgärder beställas och installeras skyndsamt.
- 1.3. I direkt anslutning till ytor där omfattande klotterrelaterad skadegörelse inträffat systematiskt ska särskild information placeras för att informera om möjligheten att anmäla skadan i befintligt felanmälningsystem.
- 1.4. Vid nybyggnation eller ombyggnad på allmän platsmark ska kommunen genom upphandling av entreprenad ställa krav gällande klottersanering och klotterförebyggande åtgärder.

Socialt förebyggande arbete

- 1.5. Kommunen ska tillsammans med polisen och andra berörda aktörer arbeta brottsförebyggande mot klotter genom att verka för att unga utvecklas i en miljö fri från riskfaktorer som missbruk och kriminalitet.
- 1.6. Kommunen ska genom skolverksamheterna reagera direkt vid misstanke om att ungdomar ägnar sig åt klotter. Genom ett sådant förhållningssätt förebyggs även att ungdomar drabbas av problem som skolk, missbruk och kriminalitet.
- 1.7. Skolverksamheterna ska vara fria från klotter, invändigt och utvändigt.

Samverkan

- 1.8. Kommunen ska implementera metoder som engagerar kommuninvånare, skolor och civilsamhälle i upptäckt, kartläggning och sanering av klotter.
- 1.9. Kommunen ska samverka med fastighetsägare, statliga myndigheter, energiföretag samt kollektivtrafikens aktörer m.fl. med syfte att skapa ett effektivt arbete mot klotter.
- 1.10. Kommunen ska verka för att teckna gemensamma överenskommelser vad gäller klotterhantering, klotterborttagning och klotterförebyggande åtgärder.
- 1.11. Kommunen ska samverka med Lokalpolisområde Huddinge utifrån ett evidensbaserat arbetssätt och verka för lagföring av klotterrelaterad brottslighet. Kommunens arbete mot klotter ska ingå i samverkansöverenskommelsen med polisen.
- 1.12. Kommunen ska implementera metoder för samverkan över fastighetsägargränserna samt verka för ett gränsöverskridande antiklotterarbete och premiera samverkan.

Internutbildning och kommunikation

- 1.13. Kommunens invånare, förvaltningar och medarbetare ska ha kunskap om *Riktlinjer gällande klotterrelaterad skadegörelse 2018-2021* samt ska uppmanas att vara delaktiga i upptäckts- samt felanmälningsprocessen.
- 1.14. Berörda medarbetare ska få grundläggande utbildning för att öka sin kompetens inom området.
- 1.15. Kommunen ska med hjälp av olika kommunikationskanaler, organisationer, företag, invånare, medarbetare och samarbetspartners motverka klotterrelaterad skadegörelse.

2. Tillvägagångssätt för upptäckt och felanmälan samt hantering, sanering och återkoppling

- 2.1. All genomförd klotterrelaterad skadegörelse som upptäcks kan anmälas omedelbart i kommunens befintliga felanmälanssystem av alla som bor, verkar och vistas i Huddinge. Vid pågående brott ska även polisen larmas och en polisanmälan göras av den person som bevittnat brottet.
- 2.2. Vid upptäckt av genomfört eller pågående invändigt och utvändigt klotter i och på icke kommunala eller kommunala fastigheter där kommunen bedriver verksamhet ska respektive chef eller medarbetare omedelbart polisanmäla skadan, anmäla skadan i kommunens befintliga felanmälanssystem och specificera om polisanmälan gjorts.
- 2.3. Kommunens befintliga felanmälanssystem ska tillämpas för mottagande av all information gällande klotterrelaterad skadegörelse i kommunen, oavsett fastighetsägare.
- 2.4. Kommunen ska dokumentera, registrera och polisanmäla all klotterrelaterad skadegörelse och skadeståndskrav ska ställas om möjligt. I samverkan med polisen ska kommunen verka för lagföring av klotterrelaterade brott, premiera samverkan samt verka för gemensamma överenskommelser med olika aktörer.
- 2.5. Det ska finnas en snabb och tydlig saneringsprocess samt en evidensbaserad klotterhantering med hjälp av ett för riktlinjerna lämpligt digitalt stödsystem. Stödsystemet ska underlätta beställning av sanering, dokumentation, polisanmälan, uppföljning av genomförd sanering och återkoppling.
- 2.5. Sanering ska ske inom 48 timmar efter inkommen felanmälan. Rasistiskt, våldsbejakande och känsligt klotter ska prioriteras.
- 2.6. Vid klottersanering och klotterskydd ska miljögodkända kemikalier användas.

3. Ansvarsfördelning

- 3.1. Kommunstyrelsens förvaltning etablerar och leder en särskild arbetsgrupp i syfte att genomföra och effektivisera kommunens klotterhanteringsadministration.
- 3.2. Kommunstyrelsen har det strategiska ansvaret för dessa riktlinjer och leder samordningen samt säkerställer att arbetet mot klotterrelaterad skadegörelse vilar på forskning, beprövad erfarenhet och evidensbaserade arbetsmetoder. Därtill har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för det förebyggande arbetet såsom beställning av situationella preventionsåtgärder, samverkan, internutbildning och kommunikation och årliga utvärderingar av dessa riktlinjer och klottersaneringskostnader.
- 3.3. Kommunstyrelsen ansvarar för att polisanmäla alla klotterärenden förutom klotterrelaterad skadegörelse som genomförts i eller på icke kommunala eller kommunala fastigheter och lokaler där kommunens nämnder bedriver verksamhet.
- 3.4. Servicecenter motta, dokumentera och registrera all inkommen information och klagomål gällande klotterrelaterad skadegörelse. Ärenden som ännu inte felanmälts ska anmälas av servicecenter i kommunens befintliga felanmälanssystem eller motsvarande och vid behov till extern fastighetsägare. Dokumentationen ska innehålla uppgifter om skadegörelsen redan polisanmälts,

när och var den inträffat, skadans omfattning samt om möjligt kontaktuppgifter till anmälaren. Sanering av klotter beställs i första hand av servicecenter i samband med registrering av mottagen information.

3.5. Ett särskilt stödsystem för klotterhantering ska finnas inom kommunen för att underlätta och effektivisera registrering och dokumentation av klotterrelaterad skadegörelse, beställning av sanering, uppföljning och återkoppling.

3.6. Kommunens samtliga nämnder, förvaltningar, medarbetare och invånare har möjlighet att upptäcka och felanmäla klotterrelaterad skadegörelse. Upptäckt av genomförd eller pågående klotterrelaterad skadegörelse ska omedelbart anmälas i kommunens befintliga felanmälanssystem. Detta gäller alla fastigheter, ytor och objekt oavsett ägarskapet. Även egendom tillhörande Vattenfall, Trafikverket eller kommunens fastighetsbolag ska felanmälas i kommunens befintliga felanmälanssystem. Enbart vid pågående brott ska även polisen larmas och en polisanmälan göras av den person som bevittnat brottet.

3.7. Vid upptäckt av avslutat eller pågående invändigt och utvändigt klotter i och på icke kommunala eller kommunala fastigheter där kommunen bedriver verksamhet ska respektive chef eller medarbetare omedelbart polisanmäla skadan, anmäla och beskriva skadan i kommunens befintliga felanmälanssystem och specificera om polisanmälan gjorts.

3.8. Natur- och byggnadsnämnden ansvarar för en snabb, tydlig och evidensbaserad klotterhantering och saneringsprocess. Nämnden ansvarar också för upphandling av extern saneringsleverantör och ser till att extern saneringsleverantör anlitas för all klottersanering för att garantera låg prissättning och höga kvalitetskrav. Klottersanering ska mätas i kvadratmeter. Klottersaneringskostnader som uppstår på kommunala fastigheter och objekt upptas av natur- och byggnadsnämnden. Natur- och byggnadsnämnden ska kvalitetssäkra, utvärdera och följa upp genomförda saneringsuppdrag.

När natur- och byggnadsnämnden upptäcker klotter ska skadegörelsen alltid anmälas i kommunens befintliga felanmälanssystem. Det ska även finnas en snabbväg för beställning av klottersanering som medarbetare inom natur- och byggnadsförvaltningen ska ha tillgång till. Enbart vid pågående brott ska även polisen larmas och en polisanmälan göras av den person som bevittnat brottet.

Natur- och byggnadsnämnden ansvarar också för finansiering, beställning och installation av situationella preventionsåtgärder på kommunal mark. Enligt plan- och bygglagen³ ska såväl byggnadsverk som tomter hållas i vårdat skick. När det finns klotter på väggar, murar och plank ska natur- och byggnadsnämnden förelägga fastighetsägaren att sanera dessa.

3.9. Utbildningsnämnderna, socialnämnden, äldreomsorgsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden berörs av det sociala förebyggande arbetet mot klotterrelaterad skadegörelse och ska vid behov samverka med kommunstyrelsen.

---

³8 kap. 14 § första stycket PBL: Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

3.10. Sanering av invändig klotterrelaterad skadegörelse i fastigheter där kommunens nämnder bedriver verksamhet men som förvaltas av kommunens fastighetsbolag genomförs internt och finansieras av verksamheterna i enlighet med aktuell gränsdragningslista.

3.11. Sanering av utvändigt klotterrelaterad skadegörelse i fastigheter där kommunens nämnder bedriver verksamhet men som förvaltas av kommunens fastighetsbolag genomförs och finansieras av respektive fastighetsbolag i enlighet med aktuell gränsdragningslista.

3.12. Sanering av klotterrelaterad skadegörelse på kommunal gatumark och objekt såsom klippor, papperskorgar, lyktstolpar m.fl. finansieras av natur- och byggnadsnämnden eller rådande ansvarsfördelning.

3.13. Kommunala fastigheter som regelbundet utsätts för klotterrelaterad skadegörelse ska skyddas med hjälp av situationella preventionsåtgärder. I samråd med natur- och byggnadsnämnden ska situationella preventionsåtgärder åtgärder finansieras av natur- och byggnadsnämnden. Fastigheter som regelbundet utsätts för klotterrelaterad skadegörelse där utbildningsnämnderna, socialnämnden, äldreomsorgsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden m.fl. bedriver verksamhet men som förvaltas av kommunens fastighetsbolag ska också skyddas med hjälp av situationella preventionsåtgärder i nära samråd med respektive förvaltare.

3.14. Ytor tillhörande staten såsom tunnlar som regelbundet utsätts för omfattande klotterrelaterad skadegörelse ska saneras och skyddas med hjälp av situationella preventionsåtgärder. Enbart i enstaka undantagsfall där berörd statlig myndighet eller bolag trots uppmaning inte väljer att sanera ska natur- och byggnadsnämnden finansiera sanering och situationella preventionsåtgärder.

3.15. Samtliga nämnder ska förebygga och försvåra klotter genom att betona detta tidigt under avtalsprocessen i samband med inhyrning, ombyggnad, nybyggnad eller andra förändringar i stadsmiljön.

4. Uppföljning och utvärdering

4.1. Kommunstyrelsen ska årligen följa upp och utvärdera riktlinjerna samt kostnaderna för klottersanering och klotterskydd på kommunövergripande och kommundelsnivå.

4.2. Kommunstyrelsen ska årligen följa upp, utvärdera och kvalitetssäkra genomförda saneringsuppdrag på kommunövergripande och kommundelsnivå.